

I Sulate dob de Judio do Munur bé Jesu Kristowe

Enda gétiga tom de ké ati séménulate bé ni surat, non i séménulate de énda sénulatén i dawét ne. Endob gétiga tom sénulatén dob de Judio do munur bé Jesu Kristowe. Sénulatén i ni inok fébagéré noy de fédew ro, non i de dumo ro do Judio fénrasy ro bero sabaf bé kéunur ruwe bé Jesuse funa ro éndaén odoro roy kitab i de Judio.

Dob ni surat, wén i kétoroe bé Jesuse, Been i Nga i Tuluse, atin mélaw toow na fo gérotor bé de télaki brab de sénarigoy Tuluse muret bé kébéréh ne brab fiyon i Moisesé. Wén soy kétoroe bé fénléhu i Jesuse fégetulak fégekédan bé de sala i de kéilawan. Mélaw éndaén kailangay de étew i témulake do ayam taloo no do ségiyo éntingayén. Wén soy kétoroe bé toow fo kailangay de étew i munure bé Jesuse non Been i kéfédeWAY de étew mangéy dob Tuluse.

¹ Bé do gétaH do gai, ménsébéréh i Tuluse bé de katufua tom do Judio fénaGéwén dob de étew do sénarigo no muret bé kébéréh ne. Fénbéréhén bero médoO gule brab dob séségiyo-giyowe aguwon. ² Endob béleewe ni, dob de ni géfuray do gai, ménsébéréh dob betome fénaGéwén dob tintuwe Ngaén. I Tuluse, fénlimbagéH bé Nga ne niy kéluhanay éntingayéne, atin fénémili i Tulusey Beene waléy so gefe bé kéluhanane. ³ Atin i Nga i Tuluse ni, réméndaw bé barakat i Tuluse, non ségiléw so bé Tulusey ni Nga. Atin i Nga i Tuluse

ni, Beeney émfétause bé kéluhanay éntingayéne inok énda méalfa ro. Rigoné noy ni dob barakatane kébéréhén. Atin amun énggilid kéndá noy sala i de kéilawan, ménséfule mangéy dob lawayo inok méсар fingé dob kuwonoy Tuluse inok méguléw.

⁴ Mélaw i Nga i Tuluse, ménwaléy toow na fo gérotor bé de télaki. Loo so bé ni, bé kénédawét i Tuluse Jesusey Nga ne, giton toow na fo gérotor i Jesuse bé de télaki. ⁵ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse bérnéhén dob Jesuse mano, “Beemey Nga guwe, béleewe ménwaléyu Bohém.” Bérnéh i Tulusey ni dob Jesuse, éndob énda bérnéhén de dob de télaki no. Atin wén soy Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Bégéney Boh ne, atin Beeney Nga guwe.” Bérnéh i Tulusey fantage bé Jesuse, békén fantag bé de télaki. ⁶ Atin amun gédétén i gaiwe féuwit i Tulusey toowe fo gérotor Ngaén mangéy dob duniyae ni, ménbéréh man mano, “I Beene, fatut féngadaféy kéluhanay de télaki gu.” ⁷ Endob ay niy kébéréh i Tuluse fantag bé de télaki no mano, “I de télaki gu, sani de sugu-sugué ku, féwaléyé ku bero do réfuruh brab do aféy.” ⁸ Endob ay niy kébéréh i Tuluse fantag bé Nga ne mano, “Beemey Tuluse brab méguléw taman sa taman. Métintu foy kéféguléw me. ⁹ Atin méimu go bé fiyowe, brab mérarék go bé tetee. Been i niy funa kuwe, sani Tulus me, ménémili Beem inok fégérotoré ku Beem bé de dumo mo. Atin fénoror gu so beem.” ¹⁰ Atin wén soy ségiyowe Ménsulat Kébéréh i Tuluse dob Nga ne mano, “I Beeme, Kadnan, bé féganayo Beemey léménimbage bé duniyae. Atin rénigo moy lawaye

bé de kéméré. ¹¹ I duniyae brab lawaye, méalfa ro moso, éndob i Beeme, méuyag go taman sa taman. I de ni waléy ro tafay ségiléw bé kégale. ¹² Ségiléw bé kékédet me bé kégale inok baliwana mo bé mantuwe de. Endob i Beeme, énda méfégalin go, atin énda i tamanay kéuyag me.” ¹³ Atin ménbéréh soy Tuluse dob Nga ne mano, “Sar go fingé dob kuwono kuwe ni taman fétabané ku Beem bé de sébanil Beem.” Endob énda bénréh i Tulusey ni dob de télaki no. ¹⁴ Mélaw, i de télaki, beroy do sugu-suguéy Tuluse saén. Enda gito gey bero, éndob suguéy Tuluse bero témabang betom do étéw gégédot bé umule magufusa tidéw dob Beene.

2

¹ Mélaw fatut fo féntayé tom i de toow kétoro énggélíngoo tom, inok taus i kéunur tome de. ² Non toow i kitabe niray i Tuluse fénuwitén bé de télaki. Mélaw i kéluhanay de mémélis bé kitabe, ménkukum ro loo bé fatute. ³ Atin ségiléw so bé ni, tintu mékukum tom so amuk fédayaé tom brab énda odoro tom i kétoroe fantag bé fiyowe kéfukas i Tuluse betom bé de sala tom. I Kadna tome Jesus i sunguwe ménuret betom fantag bé ni kéfukas, sani amuk munur tom bé Jesuse, kédané noy de sala tom inok énda mékukum tom. Atin i de étéw énggégélingo bé ni kéuret i Kadnane, bénréh roy toow fo toow i kéuret ne de. ⁴ Atin i Tuluse, fénggito no so toow i ni kéuret bé kéférido nuwe bero do ségiyo-giyo do mékégaif bé barakat ne. Atin nirayén dob de ni muret i de kéfurungon sabaf bé kéfémanduoy Rémogor i Tuluse bero. Niray i Tuluse

beroy loowe bé kétaya nuwe de irayén dob séngae ségétév bero.

⁵ Atin béréhé ku begom i fantage bé mantuwe duniya gégumah moso. I Tuluse, énda fénémilién i de télaki méguléw bé ni mantu duniya. ⁶ Yamula fénémilién i de étév. Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Tulus, sedek énda lifoté moy de étév? Non kéilawan ro saén. Sede mélaw ké fagifaté mo bero? ⁷ Fénggérifantadém bero bé de télaki singkow saén. Endob niraya moy de kéilawan bantugan brab féngfégadatan mo bero. ⁸ Atin fénémiliém i de étév méguléw bé kéluhanay de éntingayén.” Been i niy Ménsulate Kébéréh i Tuluse. Mélaw gétiga tom fénguléwoy kéilawaney kéluhanay éntingayéne, atin énda i éntingayén énda fénguléwo no de. Endob gétiga tom so, béleewe ni énda séna méguléw i kéilawane bé kéluhanay éntingayéne. ⁹ Endob gido loo, gétiga tom i Jesuse fénggérifantad i Tuluse bé de télaki bé singkowe saén inok méléhu gantino noy kéluhanay de étév inok énda méléhu ro. Ménrigoy ni sabaf bé kégédaw i Tuluse. Atin béleewe, bantugén i Jesuse brab féngadatan fo toow sabaf bé kénédaya ne bé kénéféhue de. ¹⁰ I Tuluse, lénimbagén i kéluhanay éntingayéne brab Beeney émfétause bé kéluhanane. Atin fiyoy réningo nuwe bé kénédaya ne bé Jesuse. Mérasay, non sabaf bé kérasay ne, énda i kulang dob kénéfukas ne betom. Réningoy Tulusey ni inok féwaléyé no betom médo do ngaén inok médayéw tom séréngan bé Jesuse taman sa taman. Non i Jesuse, Beeney aguwoy de étév inok méfukas ro tidéw dob de sala ro.

¹¹ I Jesuse, linisé noy de étév dob de sala ro. Atin i betome do ménlinisé dob de sala tom,

sétiman tomén Boh bé Jesuse, sani Tuluse. Been i niy funa Jesuse énda mémala no fédawété no betom do tuwaréyén. ¹² Non wén i Ménsulate Kébéréhén mano, “Tulus, béréhé kuy fantage bé Beeme dob de tuwaréy gu. Atin dayéwé ku Beem dob kéluhanay de étéw sélimud féngadafé ro Beem.” ¹³ Atin bénréh Jesuse so mano, “Sémarigu dob Tuluse.” Atin bénréhén so mano, “Ay niwu, begey i de nga i Tuluse nirayén dob Begéne.”

¹⁴ Atin i de betom do nga i Tuluse, méléhu tom non kéilawan tom saén. Been i funa Jesuse ménwaléy so kéilawan loo bé betome. Réningo noy ni inok méléhu, inok bé kéléhu ne, énggébinasana noy Satanase, sani tidéwoy kéléhue. ¹⁵ Atin réningo noy ni inok géfukasa noy kéluhanay de étéw bé ménrugayén i kégilak ruwe méléhu. ¹⁶ Atin békén do télakiy tabanga nuwe. Yamula betom do séfu Abraham i tabanga nuwe. ¹⁷ Been i niy funa nuwe kailanga noy waléye ségiléw bé betome do tuwaréyén, inok Beeney waléye toow fo mégédaw brab tintu fo gésarigon gérotor fadi tom dob adafay Tuluse, inok gékédana noy de sala tom do kéilawan. ¹⁸ Atin mélaw, gétabana noy de étéw téngkadé Satanase, non i Beene ténéngkad Satanase so brab toow fo fénrasyén.

3

¹ Do dumo gu do munur bé Kristowe, sani de sénéngkat i Tuluse bati moso dob lawayo diyo, fégitung gom i fantage bé Jesuse. Been i no sénugu i Tuluse mangéy dob duniyae ni. Sénuguén inok waléy gérotor fadi bé kéféngintulus tome dob Beene. ² I Jesuse ni, toow fo nodoro noy kéluhanay

de fénrigoy Tuluse de, ségiléw bé kéodoro Moiseuse bé kéluhanay de galbékén dob de étéw i Tuluse. ³ I étéwe rémigo lawi, mas na émbantug bé lawie. Ségiléw so bé Jesuse, mas na émbantug bé Moiseuse. ⁴ I kéluhanay de lawi, wén i do réménigo bero. Atin Tulus i réménigowe bé kéluhanay éntingayéne. ⁵ I Moiseuse, fiyoy rénigo nuwe amun sugu-suguén dob de étéw i Tuluse. Atin i rénigo nuwe ménwaléy maak anlung i rignonéy Tuluse moso. ⁶ Endob i Kristowe, Beeney Nga i Tuluse brab Been soy sarigone méguléw bé de étéw i Tuluse. Atin i betome do munur de, betom i de étéw i Tuluse, amuk méégét i kéunur tome de brab amuk énda mékédan i késarig tome de bé kéongot-ongot tome de.

⁷ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Rémogor i Tuluse mano, “Amuk gélingoo kom i kébéréh i Tuluse béleewe ni, ⁸ kagom fétégasén i de uléw gom loo bé kétégas i uléw i de katufua kom amun ménika ro bé kétayay Tuluse dob gonone énda i étéw de bati. Non ténéngkad ro diyo i kétingkél i Tuluse. ⁹ Fiyon fo ké énggito roy de mékégaif do rénigo gu bé ménfote folo gébélintuwa,” bang i Tuluse, “ténéngkad roy kétingkél guwe bé de tete adat ro. ¹⁰ Mélaw ménkérítu bero brab bénréh gu maku, ‘Démoyun ro mika bé kétaya kuwe brab énda fo modor ro bé de sugu gu.’ ¹¹ Mélaw ménkérítu bero, brab fénasada ku bero maku, ‘Énda géahur ro dob gono kuwe inok gétéren ro moso séréngan Begén.’” Been i niy kébéréh i Tuluse.

¹² Mélaw, do dumo gu, ingat gom inok énda i ségétéw begom waléy tete i itunga nuwe brab énda munurén bé Tuluse. Non amuk loo bé ni, diguré

noy méuyage Tulus. ¹³ Yamula, fatut séféfiyo tom fédéw sénga fuweh lokut wén sénay gai tom inok énda i ségétéw betom énggéfégakaran rémigo sala funa no waléy métégas i uléw ne. ¹⁴ Non amuk féégété tom i késarig tome bé Kristowe taman sa taman loo bé gétaho, toow fo gétaus tom sédumon bé Kristowe.

¹⁵ Been i niy bénréh i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Amuk gélingoo kom i kébéréh i Tuluse béleewe ni, kagom fétégasén i de uléw gom loo bé kétégas i uléw i de katufua kom amun ménika ro bé kétayay Tuluse.”

¹⁶ Ati de étéw énggégélingo bé kébéréh i Tuluse, éndob natuho roy Tuluse? Beroy de étéw do Judio do fénanangguwit Moisesé tidéw Egipto. ¹⁷ Ati de étéw kénritoy Tuluse bé ménfote gébélintuwa? Bero soy de Judio do ménsala dob Tuluse funa ro ménléhu dob gonone énda i étéw de bati. ¹⁸ Beroy de étéw fénasaday Tuluse mano, “Enda fakayén ké mahur ro dob gono kuwe inok gétéren ro moso séréngan Begén.” Non énda modor ro bé kébéréh i Tuluse. ¹⁹ Mélaw gétiga tom énda énggéahur ro non énda ménunur ro bé Tuluse.

4

¹ Fiyon fo ké énda géahur i de énggétah do étéw, énda mékédan i fasad i Tuluse bé fakay géahur i de étéw dob gonoy Tuluse témérén. Mélaw fatut mingat tom inok kéluhana tom géahur diyó. ² Non énggégélingo tom i Fiyowe Uret ségiléw bé kéggélingo i de katufua tom de. Endob fiyon fo ké énggégélingo ro, énda énggédot roy fiyowe non énda ménunur ro de. ³ Endob i betome do munur de,

géahur tom dob gonoy Tuluse inok gétérén tom. Endob i de étéw do énda munur, énda fakayén mahur ro. Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Ménwaléyu mékérit, atin réménigowu fasad bé énda géahur ro dob gono kuwe témérén.” Bénréh i Tulusey ni fiyon fo ké méntafayén i gono nuwe, non ménggilidén i galbék ne tidéw bé kélimbag ne bé duniyae ni. ⁴ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse fantag bé géfitéw ne gétérésangan mano, “Amun énggilid i Tuluse bé galbék ne, téménrén dob géfitéw ne gétérésangan.” ⁵ Atin wén man i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Enda fakayén ké mahur ro dob gono kuwe témérén inok gétérén ro séréngan Begén.” ⁶ I de sungu étéw énggégélingo bé Fiyowe Uret, énda énggéahur ro dob gonoy Tuluse, non énda ménahur ro. Mélaw wén i do ségiyo étéw géahur dob gonoy Tuluse inok gétérén ro séréngan de. ⁷ Gétiga tom i ni non réménigo man ségiyo gaiy Tuluse inok géahur i de étéw dob gono nuwe témérén. Non amun ménifus i ménrugaye nén gai tidéw bé gaiwe énda ménunur i de sungu do étéw, fénbéréh i Tulusey Datu Dabide mano, “Amuk gélingoo kom i kébéréh i Tuluse béleewe ni, kagom fétégasén i de uléw gom.” ⁸ Atin fantag man bé de ni do sungu étéw, amuk énggéfanannguwito Josuehe bero mangéy dob tintuwe gonoy Tuluse inok tintu gétérén ro, éndaén damén ménbéréh i Tuluse fantag bé ségiyowe gai géahur i de étéw dob gonoy Tuluse inok gétérén ro. ⁹ Mélaw gétiga tom géahur soy de étéw i Tuluse dob gonoy Tuluse inok gétérén ro ségiléw bé kétéréy Tuluse dob géfitéw ne gétérésangan amun énggilid léménimbag.

¹⁰ Non i kéluhanay de étéw géahur dob gonoy Tuluse inok gétéren ro séréngan de, gétéren ro so dob de galbék ro ségiléw bé kétérey Tuluse bé kélimbag ne. ¹¹ Mélaw toow tom fo télamanén i mahure inok gétéren tom séréngan bé Tuluse. Katom félisén i kébéréh i Tuluse loo bé réningoy de énggéetah do étéw funa ro énda énggéahur.

¹² I kébéréh i Tuluse toow fo barakatan brab miray bé umule magufusa. Ségiléw bé sundange toow fo murém. Non i kébéréh i Tuluse maak diléké noy de itunga tom brab de fédéw tom. I Nga i Tuluse gétiga noy kéluhanane fantag bé betome. Gétiga noy itunga tome brab fédéw tome.

¹³ I Tuluse gétiga noy kéluhanane, énda i éntingayén mébunéy dob Beene. Gito noy kéluhanane, fiyon i de rigoné tom. Mélaw wén mosoy gai kailanga tom témindég dob adafa nuwe brab béréhén dob Beeney fantag bé kéluhanay de réningo tom.

¹⁴ Mélaw fatut fo fétausé tom i kéégét i kéunur tome bé Jesu Kristowe loo bé fénayag tome. Non wén i toowe fo fiyo gérotor fadi tom, sani Jesuse Nga i Tuluse, déméniyat mangéy dob Tuluse. ¹⁵ Atin i ni gérotor fadi, toow fo gésobuto noy kélubay tome non kéilawan tom saén. Non i Jesuse ménwaléy kéilawan brab ténukaw Satanase bé séngae gékélasi kétukawan de ségiléw bé betome, éndob énda fo énggésala i Jesuse. ¹⁶ Mélaw, katom mégilak fégedét dob mégédawe Tulus. Non méurray i na nuwe betom brab mégédaw betom, atin tabanga no betom dob de gai kéréngan tom.

5

¹ I kéluhanay de gérotor do fadi, fénémilién bero

inok waléy ro do kénéféday de étéw mangéy dob Tuluse. I galbéke sénarig dob berowe, témulak ro dob Tuluse inok mékédan i sala i de étéw. ² I de gérotor do fadi, do kéilawan ro saén atin mélubay ro. Mélaw gétingkélo roy de étéw ké gésala ro atin méuray i na ruwe bé de étéw gésala non énda gésobuto roy fatute. ³ Atin i de gérotor fadi, kéilawan ro saén, mélaw énda démoyun ro gérigo bé fatute. Mélaw kailanga roy témulake inok kédanéy Tulusey de karo sala ségiléw bé de sala i de ségiyo do étéw. ⁴ Atin i galbék i gérotore fadi, toow fo fégatay de étéw. Atin énda i ségétéw étéw géfémili bé kaane lowoh waléy gérotor fadi. Non Tulus saén i mémilie bé ati isuwe waléy gérotor fadi loo bé kéfémili ne bé Aarone bé do géta.

⁵ Atin ségiléw so bé niy Kristowe, békén Been i ménémilie bé lowoh ne inok waléy gérotor fadi. Yamula Tuluse i ménémilie de, sani ménbéréhe dob Beene mano, “Beemey Nga guwe, béleewe ménwaléyu Bohém.” ⁶ Atin wén soy ségiyowe kébéréh i Tuluse mano, “Beemey ségétéwe fadi taman sa taman, ségiléw bé Melkisedeke.”

⁷ Amun ménbati sénay Jesuse dob duniyae ni, déménasal brab kéménrew ménfégedaw-gédaw dob Tuluse, sani géfukase de bé kéléhue. Atin fénggélino i Tuluse non bénasana noy Tuluse brab nodoro noy kétayay Tuluse. ⁸ Fiyon fo ké Nga i Tulusey Jesuse, féngganadén i kéodore bé de sugu i Tuluse bé kérésaye énggéagéwo no. ⁹ Atin amun énggilid non i kéluhanay sénugu i Tuluse de, ménwaléy Been i mémukase bé kéluhanay de étéw modor dob Beene inok gédoté roy umule

magufusa. ¹⁰ Atin tidéw béno, fénwaléy i Tulusey Jesuse gérotor fadi ségiléw bé fadie Melkisedek bé do gétaah.

¹¹ Médooy gébéreho keye fantag bé ni. Endob mérégén i kénéfésobute de dob begome non métana gom gésobut. ¹² Ménrugay gomén ménunur bé Jesuse. Mélaw fatut gomén damén do témoro. Endob énda fakayén non taman so béleewe ni kailangan gom séna toroén inok gésobuto kom i de sungu kétoro fantag bé kébéreh i Tuluse. Fatut damén mama gomén bé de métégas do amaén, sani ménaléme kétoro, éndob taman so béleewe ni maak témutu gom séna. ¹³ I de témutu séna, do nga ro séna. Enda gésobuto roy kétoroe fantag bé kétintuwe. ¹⁴ Endob i de lukés, mama ron bé métégase do amaén. Atin gélolo ronén i fiyowe brab tetee sabaf bé kénéfanad ruwe de.

6

¹ Mélaw katomén séduli-dulién i de sungu kétoro fantag bé Kristowe. Yamula féganadé tom i de ménalém de. Endaén kailanga tom dé moyun féganadén i de kétoro, loo bé fatut tagakéy de étéw i de rignonén énda géfukasa no bero, brab fatut munur ro bé Tuluse. ² Endaén kailanga tom féganadén i kétoroe fantag bé kébautise, brab fantag bé kétégéne bé de bunbunan bé lala i kédasalane de, brab fantag bé kétébule i de étéw, brab fantag bé kékukum i Tuluse taman sa taman. ³ Yamula féganadé tom soy de ménalém do kétoro, amuk tungkaséy Tuluse damén.

⁴ I de étéw téménrén ro munur, éndaén gésénule ro man ségule. Bé do gétah, énggésobuto ronén i toowe kétoro fantag bé Jesuse. Brab énggédot ronén i niray i Tuluse fénaagéw dob Kristowe brab énggédot ronén i Rémogor i Tuluse. ⁵ Bé do gétah, énggétiga ronén toow fo fiyoy kébéreh i Tuluse. Brab énggétérédama ronén i barakat i Tuluse fégito no moso dob de mantu do gai. ⁶ Gido loo, téngak roy de ni. Mélaw éndaén fakayén fégésénuléén ro man. Non maak séguleé ro man féléhuén i Nga i Tuluse. Mélaw fémalané roy Nga i Tuluse dob adafay de étéw.

⁷ Ufama, i betome tidéw dob fantade ni do kéilawan ségiléw tom bé fantade démoyun méranaan. Amuk témunoh i de fiyo ohokén do amaén, féfiyonéy Tulusey no fantad. ⁸ Endob amuk féérukéy fantadey de suwar brab de kéroon, énda i do lagaén. Mélaw tuwégéy gefee de. Ségiléw so bé ni, i étéwe miring bé fantade ni, kukuméy Tuluse.

⁹ Mélaw, do dumo gu, fiyon fo ké loo bé niy kébéreh guwe dob begome, gétiga ku taus gom rémigo fiyo loo bé fatute rigonéy de étéw ménfukas dob de sala ro. ¹⁰ Toow fo métintuy adat i Tuluse. Enda mélifotén bé de fiyo rénigo gom brab kéimu gome bé Tuluse fénggito gom bé kétabanga kome bé de dumo gom munur bé Kristowe. Atin taman so béleewe niy kétabanga kome bero. ¹¹ Toow fo méuyot gey de ké fétausé kom kéluhanan i kégéror gome taman bé késéfule Kristowe, inok gédoté kom i kéluhanay inamé kome. ¹² Mika gey de ké waléy gom faukén. Yamula fatut iring gom i de étéw do munur brab do témingkél. Beroy de étéw gégédot

bé fénasad i Tuluse.

¹³ Fégitung gom i katufua tome Abraham. Amun fénasaday Tulusey Abrahame, énda i ségiyo toow na fo gérotor bé Tuluse inok usaré noy dawét ne féngésafaén. Mélaw nusar i Tulusey kaane dawét fénggésafaén bé ni fasad. ¹⁴ Ménbéréh i Tuluse mano, “Fasada ku beem bé féfiyoné ku beem brab iraya ku beem médo do séfuém.” ¹⁵ Atin téméningkél i Abrahame, mélaw énggédotén i fénasad i Tuluse de. ¹⁶ Amuk sémafa i étéwe, usaré noy dawét i ségétéwe étéw toow na fo gérotor bé beene. Atin géunur mélaw i de étéw gégélino de. ¹⁷ Ségiléw so bé ni, i Tuluse toow fo fénbagerén i fasad ne bé kérigo nuwe bé safa ne, inok i de étéw fénasada no toow fo fégito no bero brab fégétiga no beroy énda émfégalin i fasad ne brab tintu fo tumané no. ¹⁸ Mélaw ruwo timan éntingayén i éndae fégaliné no. I sébaane de, been i fasad ne. Atin i géruwono nuwe, been i safa ne. Mélaw gétiga tom énda témugi i Tuluse. Mélaw i de betom do étéw fédiyaga bé Tuluse, toow fo méégét i kéunur tome dob Beene loo soy inam tome bé gédoté tom i fénasad ne dob betome. ¹⁹⁻²⁰ Toow fo méégét i inam tome bé tumanéy Tulusey fasad ne betom. Non sénarig tom i nan dob Tuluse. Mélaw énda mékédan i kéunur tome de. Atin i funa nuwe énda mékédan i késarig tome de non wén i kénéféwa tom dob sékuloy Tuluse, sani Jesu Kristowe. Maak ménahur dob sibéy i Tuluse mangéy fingé bala bé rindunge dob lawi i Tuluse. Atin diyo mélaw dob sékuloy Tuluse. Ménwaléy gérotor fadi tom taman sa taman loo bé fadie féndawét Melkisedek bé do gétah.

7

¹ I Melkisedeke ni, beeney datu i ingéde Salem bé do géta. Atin been soy fadie méngadaf bé toowe fo gérotor Tulus. Atin wén i no gai, ménsétiboh i Abrahame bé de ségiyo datu, sani de kéménéfo bé samung ne, atin énggéféléhuo no bero. Atin bé lala Abrahame mule, énggéalaka noy Melkisedeke. Atin nongot Melkisedeke dob Tuluse, bé féfiyoné noy Abrahame damén. ² Tidéw béno, niray Abrahame dey géfoloe bé ténaba nuwe énggédotén dob de datu fénléhuén. I atag i dawéte Melkisedek, “Métintu Datu”. Atin non datu i Melkisedeke dob Salem, i atag i dawét ne so, “Datu Kémédan bé Késétibohe”. ³ Enda ménsulatén ké ati boh Melkisedeke taloo no ati idéng ne taloo no ati katufua nuwe. Atin énda so ménsulat i fantage bé kéumah ne taloo no fantag bé kéléhu ne. Mélaw maak Nga i Tuluse non énda gétigay de étéw de ké ati tidéwo nuwe de taloo no ati ténamana nuwe de. Mélaw i Melkisedeke fadi taman sa taman.

⁴ Mélaw gétiga tom toow fo gérotor i Melkisedeke. Non fiyon i Abrahame sani katufua tome do Judio, nirayén i géfoloe bé ténaba nuwe énggédotén bé késétiboh ne. ⁵ I de fadi i de Judio, sani de séfu Lébi, séfu ro soy Abrahame. Sénugu i kitabe bero médot bé géfoloe tidéw dob de Judio. Mélaw éndot ro tidéw dob de dumo ro do Judio, fiyon fo ké do séfu Abraham ro so kéluhanan. ⁶ Endob i Melkisedeke békén séfu Lebiwe. Gido loo, éndotén i géfoloe tidéw dob Abrahame, atin nongotén dob Tuluse bé féfiyoné noy Abrahame. Rénigo noy ni, fiyon fo ké Abraham i étéwe fénasaday Tuluse. ⁷ Atin gétiga tom, i étéwe ongoté no dob Tuluse

bé féfiyoné noy ségétéwe étéw, toow na fo gérotor i nan étéw. ⁸ I de fadi i de Judio médot bé géfoloe tidéw dob de dumo ro Judio, méléhu ro. Endob i Melkisedeke, sani méndote bé géfoloe tidéw dob Abrahame, énda ménsulatén dob kébéreh i Tuluse fantag bé kéléhu ne. ⁹⁻¹⁰ Atin amun niray Abrahamey géfoloe dob Melkisedeke, maak Lebi soy méniraye. Non fiyon fo ké énda séna ménumah i Lebiwe de, maak diyo séna dob lowoh i katufua nuwe Abraham bé kégébalak ne bé Melkisedeke. Atin Lebiy katufuay de fadi médot bé géfoloe tidéw dob de Judio. Mélaw giton bé ni, mas gérotor i kéfadi Melkisedeke bé kéfadi i de séfu Lebi.

¹¹ Amun niray i Tulusey kitabe dob de Judio, ménémili do fadi, sani de séfu Lebi, inok beroy de gémamak bé kitabe. Endob amuk fakay waléy métintuy kéilawane sabaf bé galbék i de fadi tidéw dob de séfu Lebi, éndaén damén kailangan i ségiyowe fadi loo bé Melkisedeke, békén loo bé kéfadi Aarone sani séfu Lebiwe. ¹² Atin amuk fégalinén i fadie, fatut so fégalinén i kitabe. ¹³⁻¹⁴ Atin i Kadna tome Jesu Kristo, sani mantuwe fadi bénreh gu, békén séfu Lebiwe. Yamula, Beeney séfu Judahe, atin énda i ségiyo bé de séfu Judah do ménwaléy fadi. Mélaw bé kéluhanay de séfu Judah, Jesuse saén i ménwaléye de fadi. Non énda bénreh Moisesse de ké waléy do fadi i de séfu Judah.

¹⁵ Atin ménggiton fo toow bé amuk wén i mantu fadi loo bé Melkisedeke baliwana no bé de séfu Lebi, wén soy mébaliwanan bé kitabe niray Moisesse. ¹⁶ Atin i Jesuse énda ménwaléyén fadi sabaf bé kitabe sénugu bé i de séfu Lebi saén

i waléye do fadi. Yamula ménwaléy fadi sabaf bé kébarakatay umul ne énda méléhuén taman sa taman. ¹⁷ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Waléy go fadi taman sa taman, loo bé fadie Melkisedek.” ¹⁸ Mélaw i de tafay sugu fantag bé de fadi ménkédanén non énda i laga ro brab énda gétabanga ro betom. ¹⁹ Non i kitabe niray Moisesé, énda fakayén ké waléy tom métintu sabaf bé kéodor tome de. Mélaw niray i Tuluse betom i mantuwe aguwon toow na fo fiyo. Atin sabaf bé ni, géfégedét tom dob Tuluse.

²⁰ Atin saliyu na bé ni, ay niy ségiyowe funan mas na fiyoy mantuwe ni agéwon. Amun rénigoy Tuluse fadi i Jesuse, réménigo so safa dob Beene. Endob énda rénigo noy ni safa bé kérigo nuwe bé de séfu Lebi do fadi. ²¹ Endob i Jesuse, ménwaléy fadi bé safa i Tuluse mano, “I Begéne Kadnan, rigoné kuy fasade bé waléy go fadi taman sa taman. Atin énda fégaliné kuy kétaya kuwe.” ²² Mélaw sabaf bé ni safa i Tuluse gétiga tom toow na fo fiyoy mantuwe aguwon rénigoy Tuluse inok tanggafé noy de étéw, sani kéunur tome bé Jesuse.

²³ Atin ay ni ségiyowe funan mas na fiyoy mantuwe agéwon. I de fadi do séfu Lebi, kailangan médoo ro non méléhu ro, atin amuk méléhu i ségétéwe de, kailangan wén i baliwa no. ²⁴ Endob i Jesuse, méuyag taman sa taman. Mélaw énda i baliwa no. ²⁵ Mélaw fakay géfukasa noy de étéw tidéw dob de sala ro, sani de étéw modor de mangéy dob Tuluse. Gérigono noy ni sénga tékélid taman sa taman. Non méuyag taman sa taman, atin mélaw wén i kéfédéwa tom mongot dob Tuluse.

²⁶ Mélaw Jesus i gérotore fadi kailanga tom. I

Jesuse, mékétéfu brab énda i salaén. Enda ségiléwén betom do gésala. Atin amun déméniyat i Jesuse, réningoy Tuluse toow fo gérotor. ²⁷ Ségiyo foy Jesuse bé de ségiyo do fadi. Enda kailanga noy témulake dob Tuluse sénga fuweh inok mékédan i kaane sala, atin tidéw béno témulak man inok mékédan i de sala i de ségiyo étéw. Non nirayén i sébaane tulakén, sani lowoh ne. Mélaw éndaén kailanga noy témulake. ²⁸ I kitabe niray Moise, mémili do gésala étéw inok waléy ro do gérotor fadi. Endob ménrugay tidéw béno, ménwaléy gérotor fadi i Nga i Tuluse non fénémili i Tuluse sabaf bé fasad ne bé safa ne. Atin i Jesuse ni, énda i salaén taloo no udenén kulang de. Atin ménwaléy gérotor fadi taman sa taman.

8

¹ Ay niy atag i kéluhanay de uret gey begom dob ni surat. Wén i gérotor fadi tom loo bé nan nuret gu, Been i Jesu Kristowe. Diyo dob lawayo mézar fingé dob kuwonoy barakatane Tulus. ² Mélaw diyo i Jesuse rigoné noy galbék i fadie dob tintuwe lawi i Tuluse dob lawayo. Békén étéw i réménigowe bé ni lawi, yamula Kadnan i réménigowe de.

³ I kéluhanay de gérotor do fadi, fénwaléyén bero do fadi inok miray ro do ayam tulakén dob Tuluse. Mélaw ségiléw so bé ni, i katome gérotor fadi, fatut wén i tulakén irayén dob Tuluse. ⁴ Amuk diniy Jesuse dob fantade ni, énda fakayén waléy fadi. Non wénén i do fadi do miray tulak loo bé fatute dob kitabe niray Moise. ⁵ Endob i toowe, i galbéke rigonéy de fadi dob fantade ni, maak anlung i toowe galbék rigoné Jesuse dob lawayo diyo. Ségiléw so bé réningo Moise. Non amun gédétén

rigoné noy safute lawi i Tuluse, bénrêh i Tuluse de mano, “Rigo mo loo bé falas i tintuwe simbaan dob lawayo fénggito gu beem dob tuduke.” ⁶ Atin i galbék Jesu Kristowe bé kéfadi ne toow na fo fiyo bé galbék i de fadi do séfu Lebiwe. Atin ségiléw so bé ni, i mantuwe aguwon réningoy Tuluse inok tanggafé noy de étéw toow na fo fiyo dob tafaye aguwon. Non toow na fo fiyoy fasade fégerigo bé mantuwe aguwon.

⁷ Amuk énda i kulang bé sunguwe aguwon, éndaén kailangan i mantuwe de. ⁸ Endob i Tuluse énda ménsuwatén bé de étéw modor bé sunguwe aguwon. Non wén i Ménsulate Kébérêh i Tuluse mano, “Gégumah i gaiwe, bang i Kadnane, rigoné kuy mantuwe aguwon inok tayakufé kuy de étéw do séfu Israel. ⁹ Békén loo bé sunguwe aguwon réningo gu kay de katufua ro bé gaiwe fénanangguwit gu bero mésut tidéw Egipto. Non énda ménodor ro bé no aguwon réningo gu bero. Atin féndaya gu mélaw bero, bang i Kadnane. ¹⁰ Ay niy mantuwe aguwon rigoné ku kay de séfu Israel dob de gai moso, bang i Kadnane: Sulaté kuy de kitab gu dob de itunga ro brab dob de fédéw ro. Atin Begéney Tulus ruwe, brab beroy de étéw gu. ¹¹ Atin mélaw, éndaén kailanga no moso toroé ro dob de dumo roy fantage bé Begéne maro, ‘Fatut gétiga kom i Kadnane.’ Non i kéluhanay de étéw, do gérotor brab do gérifantad, gétiga ron Begén. ¹² Atin fésagadé kuy de sala ro, brab éndaén tédémé kuy de tete réningo ro.” Been i niy kébérêh i Tuluse. ¹³ Atin mélaw gétiga tom i sunguwe aguwon tafayén brab éndaén i lagaén, non bénrêh i Tuluse bé wén i mantu de.

Mélaw gétiga tom éndaén méusar i tafaye de non ménkédanén.

9

¹ I sunguwe aguwon rénigoy Tuluse inok tanggafé noy de étéw, wén i do suguén fantag bé kéféngadafe brab fantag bé fatute lawi féngadafan rignonéy de étéw. ² Rénigo roy safute lawi féngadafan. Atin wén i ruwo timan sibéyén. I sunguwe de, féndawét “Mékétéfu gonon”, atin wén i solo de brab ahayan brab fan tulakén dob Tuluse féndiyo dob ahayane. ³ Dob bégaway ni lawi wén i rindunge de. Atin wén soy rindung fégétéléb bé bégaway géruwonoy sibéy ne. Atin i ni sibéy féndawét “Toow fo Mékétéfu Sibéy”. ⁴ Diyo wén i bélowone ahayan gonon témuwég bé dukahe. Diyo soy baule méntéléb bé bélowone. Atin i baule ni, been i niy tandae bé fasad i Tuluse. Dob ni baul wén i bélowone binangga nahuron bé amaéne féndawét “mana”. Atin diyo so dob baule niy tugé Aarone déménaun. Atin diyo soy de lumfayfay do batéw sénulatay Tuluse bé kitab ne. ⁵ Dob rotor i baule ni, diyo féntindég i de kéninontow i de barakatan do télaki émfégétigan bé diyo i Tuluse. Atin ménbékah i de fafak ro dob rotor i gonone firikon bé darae fégékédan bé de sala. Endob énda kailangan fégétiga key begom i kéluhanay de fantag bé ni gonon béleewe ni.

⁶ Atin amun ménlosoén i kéluhanane loo bé ni, mahur i de fadi dob sunguwe sibéy féndawét “Mékétéfu gonon” sénga fuweh inok rignoné roy galbék ruwe. ⁷ Endob gérotor fadi saén i géahure dob géruwowe sibéy féndawét “Toow fo Mékétéfu

Sibéy”. Atin ségule saén mahur sénga ségébélintuwa. Atin amuk mahur diyo, muwit dara tulaké no dob Tuluse inok mékédan i de salaén rénigo no do énda énggétiga no de, brab de sala rénigoy de dumo no do Judio sani de sala énda énggétiga ro rénigo ro. ⁸ I kéluhanay rignonéy de fadi ni, ténoro i Rémogor i Tuluse de betom bé amuk wén sénay sungu sibéy, énda séna fakayén géahur i de étéw dob géruwowe sibéy féndawét “Toow fo Mékétéfu Sibéy”. ⁹ I de ni maak do anlung i de gai saén béleewe ni. Févétiga no betom bé i kéluhanay de iray dob Tuluse brab de ayam do tulakén, énda gékédana roy de sala. ¹⁰ Non i ni kénéngintulus, fantag saén bé de sugu bé atiy géamaay de étéw brab géinémo ruwe, brab fantag so bé de kéurah ro bé de lowoh ro. Endob i de ni do sugu kay de lowoh ro saén, énda gékédana noy de sala ro. Tafayén i de ni do sugu, mélaw usarén saén taman dob gaiwe fégalinéy Tulusey aguwone.

¹¹ Endob i Kristowe, énggumahén brab ménwaléyén gérotor fadi i mantuwe aguwon toow na fo fiyo bé tafaye de. Atin i lawie féngadafan galbéko no, toow na fo fiyo bé tafaye de. Békén rénigoy de étéw brab énda dini no dob fantade ni. ¹² Atin ménahur i Kristowe dob Toowe fo Mékétéfu Sibéy ségule saén non éndaén kailanga noy mahure man. Atin békén do dara kambing taloo no do dara nati safi i uwité nuwe févétulakén dob Tuluse. Yamula nuwitén i kaane dara févétulakén dob Tuluse. Atin mélaw ménfukas tom tidéw dob de sala tom taman sa taman. ¹³ Bé do gétah, dara kambing brab dara safi brab awéw i natiwe safi i firikéne dob de étéw do mékérésik dob kénéngintulus i de Judio. Atin tidéw béno, éndaén mékérésik ro.

¹⁴ Atin amuk waléy malinis i ségétéwe étéw bé dara i de ayam, toow na fo fiyoy gérigonoy dara Jesu Kristowe. Non sabaf bé kétabang i Rémogor i Tuluse énda i tamana no, nirayén i lowoh ne fégetulak dob Tuluse. Non énda i tete dob Kristowe, fiyon kloh. Atin i dara ne, linisé noy de fédéw tom dob de sala tom atin kédané noy késarig tome bé adate énda i lagaén. Atin mélaw gérigono tom i galbék i méuyage Tuluse.

¹⁵ Atin been i niy funa Kristowe ménwaléy kéféduwa tom inok rigoné noy ni mantu agéwon inok tanggaféy Tulusey de étéw. Mélaw i kéluhana tome do fénémili i Tuluse, gédoté tom i kéfiyonone taman sa taman loo bé fénasad i Tuluse. Fakay i ni mérigo non wén i kéléhu, sani kéléhu Jesu Kristowe, kémédan bé de sala tom rénigo tom bé lala tome séna ménodor bé tafaye agéwon.

¹⁶ Ufama, wén i ségétéw étéw rémigo sulat bé lala ne séna méuyag. Sénulatén ké ati gégedote bé de tamukén féledé no ké méléhu. Atin amuk ménléhuén i ni étéw, kailangan wén foy émféféngintoow de ménléhuén. Tidéw béno, i étéwe gégedot bé tamuk ne, gédoté no loo bé kébérah i sulate. ¹⁷ Endob amuk méuyag sénay ni étéw réménigo sulat, énda i laga i ni sulat. Non wén saén i atagén ké méléhuén. ¹⁸ Atin ségiléw so bé niy tafaye ni aguwon rénigoy Tuluse. Non kailangan wén i dara inok mékédan i de sala. ¹⁹ Dob sunguwe de, bénréh Moisesé dob de étéw i kéluhanay de sugu tidéw dob kitabe. Tidéw béno, éndotén i dara i de nati safi brab kambing atin sénlawékén bé wayége. Tidéw béno, fénreén i bubul i bili-biliwe

fénfuro no, brab fénreén soy klohe fongoy kayéwe féndawét isob. Atin tidéw béno, fénirikén dob de étéw brab fénirikén so dob librowe sénulatan bé kitabe. ²⁰ Atin bé lala Moiseuse mémirik, ménbéréh mano, “Ay niy darae tanda i aguwone rénigoy Tuluse inok tayakufé no betom. Atin fatut odoro tom i ni agéwon non sénugu i Tuluse.” ²¹ Atin fénirik Moiseuse soy darae dob safute lawi féngadafan, loo so dob kéluhanay de gamit usarén bé kékéngintuluse. ²² Géfédéw kéluhanay éntingayéne ténoro i kitabe fatut firikon bé dara i ténulake inok waléy ro malinis dob adafay Tuluse. Atin amuk énda i dara ténulak, énda méfésagad i de étéw bé de sala ro.

²³ I kéluhanay de éntingayén ni dob lawie féngadafan kailangan firikon bé darae. Endob i de ni maak do anlung i toowe gamit i féngadafane dob lawayo saén. Mélaw fatut toow na fo fiyoy tulakéne dob tintuwe gamit i féngadafane dob lawayo. ²⁴ Mélaw ténulak Kristowey kaane dara. Atin énda ménahurén dob mékétéfuwe sibéy dob fantade ni non maak anlung i tintuwe féngadafan dob lawayo saén. Atin diyo béniy Kristowe rigoné noy galbék i kékéduwa tome dob adafay Tuluse. ²⁵ I gérotore fadi i de Judio mahur dob Toowe Fo Mékétéfu Sibéy sénga bélintuwa, muwit bé dara i ayame fégétulakén. Endob i Kristowe, énda kailanga noy mahure médoos gule témulak bé lowoh ne. ²⁶ Non amuk kailangan rigoné noy ni sénga bélintuwa, kailangan so mérasay médoos gule tidéw bé gaiy kélimbage bé duniyae ni. Endob kailanga no saén i mahure ségule amun gédétén i tamfaday de gai. Atin méntéfégito inok kédané

noy sala i de étéw sabaf bé kétulak ne bé lowoh ne. ²⁷ I kéluhanay de étéw kailanga roy méléhue, tidéw béno kukuméy Toulouse bero. ²⁸ Atin loo so bé ni, téménulak i Kristowe ségule inok mékédan i sala i de medoo étéw. Atin séfule mangéy dob duniyae ni. Endob énda séfuleén inok kédané noy sala i de étéw. Yamula séfule mangéy dini inok fégilidé noy kéfukas ne bé de étéw mongot-mongot bé késéfule ne.

10

¹ I kitabe niray Moise, maak anlung i de tintu fo fiyo iray Kristowe saén moso. Mélaw kulang i kitabe sému gu bé fatut témulak i étéwe sénga bélintuwa taman sa taman. Non i kitabe énda géféwaléyo no métintuy étéwe fégedét dob Toulouse. ² Mélaw i de étéw ménéngintulus loo bé sénugu i kitabe, amuk tintu ménwaléy ro damén malinis dob adafay Toulouse, éndaén tete i de fédéw ro fantag bé de sala ro, atin éndaén kailanga roy témulake man ségule. ³ Endob i toowe, gétédémó ro énda séna ménkédan i de sala ro, non kailanga roy témulake sénga bélintuwa. ⁴ Non i dara i de safi taloo no do kambing, énda fakayén kémédan bé de sala.

⁵ Mélaw amun gédétén gé gumah i Kristowe dob duniyae ni, béréhén dob Toulouse mano, “Enda méuyot go bé de ayam do tulakén dob Beeme. Yamula réningo moy kagéne lowoh inok been i niy fatute tulakén dob Beeme. ⁶ Non énda mé suwat go bé de ayam tulakén do tuwégén dob ahayane féngadafan brab de tulak fégekédan bé sala i de étéw. ⁷ Mélaw, béréhé ku dob Beeme, Tulus, ay niwu inok rigoné kuy kétaya muwe loo bé ménsulate fantag

bé begéne dob libro muwe.” ⁸ Ay niy sunguwe bénréh Jesuse, “Enda méuyot go taloo no méswat go bé de tulak taloo no do ayam tuwégén dob ahayane féngadafan taloo no do tulak fégékédan bé de sala.” Bénréhén i de ni fiyon fo ké been i de niy sénugu i kitabe. ⁹ Tidéw béno, bénréh Kristowe mano, “Tulus, ay niwu inok rigoné kuy kétaya muwe.” Mélaw gétiga tom kénday Tulusey tafaye aguwon tulakay de étéw. Atin bénaliwana no bé tulak Kristowe. ¹⁰ Rénigo Kristowey kétayay Tuluse rigoné no. Mélaw i kéluhana tome ménwaléy tom malinis dob adafay Tuluse non ménkédanén i de sala tom sabaf bé tulak Jesu Kristowe, sani kaane lowoh. Mélaw éndaén kailangan i ségiyowe tulak.

¹¹ Dob tafaye aguwon, i de Judio do fadi témindég ro dob lawie féngadafan sénga fuweh inok rigoné roy galbék ruwe témulak médoo gule. Gido loo, i de fégétulak ro énda fakayén kémédan bé de sala ro. ¹² Endob i Kristowe, téménulak saén ségule inok mékédan i de sala. Atin éndaén kailangan i ségiyowe tulak taman sa taman. Tidéw béno, ménsar i Jesuse fingé dob kuwonoy Tuluse inok méguléw. ¹³ Diyo so béni ongot-ongoté noy gaiwe fétabanéy Tuluse bé de sébanil de. ¹⁴ Mélaw sabaf bé sébaane saén tulak, ménlinis tom tidéw dob de sala tom, atin ménwaléy tom métintu taman sa taman.

¹⁵ Atin wén soy kétoro i Rémogor i Tuluse fantag bé ni. Non bénréhén dob Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, ¹⁶ “Begéney Kadnane, atin ay niy mantuwe aguwon rigoné ku inok gétayakufo kuy de étéw moso. Sulaté kuy de kitab gu dob de fédéw ro brab dob de itunga ro.” ¹⁷ Atin bénréhén man mano, “Endaén fégétédémé kuy de sala ro

taloo noy de tete rigoné ro.” ¹⁸ Mélaw amuk ménfésagadan i de ni, éndaén kailangan i ségiyowe tulak fégekédan bé de sala.

¹⁹ Mélaw, do dumo gu, sabaf bé kéléhu Jesu Kristowe, éndaén kailanga tom i mégilake ké mahur tom dob Toowe fo Mékétéfu Sibéy gonoy Tuluse.

²⁰ Rénigo noy mantuwe aguwon bé kétulak ne bé lowoh ne. Atin i de étéw modor bé ni aguwon, méuyag ro taman sa taman. Amun ménbinasay lowoh ne maak rindung i bégaway Toowe fo Mékétéfu Sibéy ménkusi inok géahur i de étéw.

²¹ Atin wén i toowe fo gérotor fadi tom, sani Jesu Kristowe. Beeney uléw tome do étéw i Tuluse.

²² Mélaw fatut fégedét tom dob Tuluse énda ubo-ubo i kéféngadaf tome de, brab énda ruwo-ruwoy de fédéw tom bé kéunur tome de. Fakay i ni non maak ménfirikon tomén bé dara Kristowe fégekédan bé de sala tom inok éndaén fégitungé tom i de sala tom. Atin malinisén i de lowoh tom non bé kébautise betom. ²³ Enda ruwo-ruwoy fédéw tome de. Yamula fatut féégété tom i késarig tome bé nan ongot-ongoté tom, sani fayagé tome dob de étéw sani kétumay Tuluse bé fasad ne. Non gésarig tom bé tumané noy fasad ne. ²⁴ Atin fatut fétausé tom i késégédaw tome, brab késétabang tome, brab kérigo tome bé fiyowe. ²⁵ Atin katom térénon i késélimud tome méngintulus loo bé adat tome. Katom iringén i de étéw témérén ron sélimud méngintulus. Yamula, fatut séfébagéré tom i de fédéw tom. Fatut fo rigoné tom i ni non éndaén mérugayén tidéw béleewe niy késéfule i Kadnane.

²⁶ Endob amuk fétausé tom i kérigo tome sala fiyon fo ké gétiga tom i toowe kétoro, ménsinggula

i kétulak Kristowe atin énda i tulak fégekédan bé de sala tom. ²⁷ Amuk wén i ségétéw réménigo bé ni, fatut mégilak bé kékukum i Tuluse. Non wén i gonone aféy fégébinasa bé de étéw sébanil bé Tuluse. ²⁸ Bé gétahe, i étéwe géfélis bé kitabe niray Moise, énda méuray i nay de kémukum de amuk wén i ruwo taloo no téléw gétéw témbo de. Mélaw féléhuén i ni étéw ménsala. ²⁹ Amuk loo bé ni, ati keey i mérigowe dob étéwe mika bé Nga i Tuluse? Toow fo gétimal i kékukume de non fénggito noy kékarang ne bé énda i laga i dara Kristowe kémédan bé de salaén, sani tandae bé mantuwe aguwon kay de étéw inok waléy ro malinis dob adafay Tuluse. I étéwe mika bé Nga i Tuluse, maak fénéngirasén i Rémogor i Tuluse fiyon fo ké ménggédaw i Rémogor i Tuluse de. Mélaw i ni étéw médait fo ké gétimal i kékukume de. ³⁰ Non gétiga tom ménbéréh i Tuluse mano, “Begéney sémulie, Begéney kémukume.” Atin wén soy ségiyowe Ménsulat Kébéréh i Tuluse mano, “Kukuméy Kadnaney de étéwén.” ³¹ Toow fo mékaid ké kukuméy Tulusey ségétéwe étéw. ³² Fégétédém gom i de énggétah do gai, amun mantu séna énggésobuto kom i toowe kétoro fantag bé Tuluse. Fiyon fo ké ménrasay gom, énda téménrén gom munur. ³³ Wén i do no do gai, i de énda munur fénéngiras ro begom dob adafay médoowe do étéw atin fénrasay ro begom. Atin wén i no gai fénrasay roy de dumo gom, brab ménamung gom bero non ménuray i na gome bero. ³⁴ Atin ménuray i na gome bé de étéw do ménférisu sabaf bé kéunur ruwe. Atin amun éndot roy de tamuk gom, énda ménkérít gom de. Yamula moror gom non gétiga kom wén i

toow na fo fiyo tamuk gom gédoté kom moso, atin énda mékédano taman sa taman. ³⁵ Mélaw, kagom térénon i késarig gome bé Kadnane. Yamula féégét gom i késarig gome de inok gédoté kom i dakéle baras. ³⁶ Atin fatut fétingkél gom inok gérigono kom i kétayay Tuluse brab inok gédoté kom i fénasad ne. ³⁷ Non wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse mano, “Endaén mérugayén, gégumahén i nan ongot-ongoté kom. Enda mélisén. ³⁸ Atin i de métintu do étéw gu, gédoté roy umule magufusa non ménunur ro Begén. Endob amuk wén i ségétéw bero ménbaleng i fédéw ne sabaf mégilak atin éndaén munurén, énda mésuwatu de.” ³⁹ Endob i de betom, do dumo gu, békén betom i de ménbaleng do fédéwén brab do téménrén do munur do mékukum ro mélaw. Békén loo bé nan i de rigoné tom, non ménunur tom atin mélaw méfukas tom tidéw dob de sala tom.

11

¹ Ati kéunure? Wén i kéunur tom amuktintu gétiga tom gédoté tom i de ongot-ongoté tom, sani de éntingayén énda séna gito tom de. ² I de énggéétah do étéw, fénsuwat roy Tuluse sabaf bé kéunur ruwe. ³ Sabaf bé kéunur tome bé Tuluse, énggésobuto tom i kélimbag ne bé duniyae ni dob kébéréh ne saén. Lénimbagen i kéluhanay de énggiton tidéw dob de énda do giton.

⁴ I Abele bé do gétah, sabaf bé kéunur ne, nirayén i toowe na fo fiyo tulak dob Tuluse bé tulake niray i ofo ne Kain. Sabaf bé kéunur ne, kénarang i Tuluse métintu, non tényakufén i tulak ne. Atin sabaf bé kéunur ne, wén soy kétoroén dob betome fiyon fo ké ménléhuén.

⁵ Atin i Enoke, sabaf bé kéunur ne, énda ménléhuén. Yamula féndiyat i Tuluse atin éndaén énggitoy de étéw de non diyoén dob lawayo. Wén i Ménsulate Kébéréh i Tuluse fantag bé Enoke bé ménsuwat i Tuluse de bé énda séna déméniyatén de.

⁶ Atin amuk énda munur i ségétéwe étéw bé Tuluse, énda géfésuwata noy Tuluse. Non i étéwe fégedét dob Tuluse, kailangan munur bé wén i Tulus brab barasay Tulusey kéluhanay de séméléd de.

⁷ Atin i Noehe bé do géta sabaf bé kéunur ne, réménigo barko. Non amun bénréh i Tuluse dob beene bé wén i gégumah dakél dunuk, ménunur de. Mélaw nodoro noy sugu i Tuluse rémigo barko. Atin énda mélaw ménléné i Noehe brab de samungén fiyon fo ké kénukum i Tulusey de ségiyo étéw dob duniyae ni. Atin mélaw sabaf bé kéunur ne, fénggito Noehe bé tete i de kéilawan. Atin fénwaléy i Tuluse métintuy Noehe sabaf bé kéunur ne.

⁸ Atin i Abrahame so, sabaf bé kéunur ne, nodoro noy kébéréh i Tuluse bé kétawag i Tuluse de brab sénuguén mangéy dob ségiyowe ingéd inok gédoté noy fantade fénasad i Tuluse irayén de. Mélaw ténagakén i kaane ingéd sabaf bé kéunur ne, fiyon fo ké énda gétiga noy ayo nuwe de. ⁹ Atin sabaf bé kéunur ne, ménbati i Abrahame diyo dob fantado no, sani fénasad i Tuluse irayén de. Ménbati diyo maak ségétéw miloh saén fiyon fo ké been i niy fantade fénasad i Tuluse irayén de. Ménbati dob safute lawi rénigo no loo so bé nga ne Isak brab bebe né Jakob. Bero soy fénasaday Tuluse de irayén i fantade ni. ¹⁰ I Abrahame ni, nongot-nongotén i ingéde dob lawayo, sani ingéde bénantak i Tu-

luse brab rigoné no brab énda mékédano taman sa taman.

¹¹ Atin sabaf bé kéunur ne, i Abrahame ménwaléy boh, fiyon fo ké toowén fo lukés loo soy bawag ne Sarah. Endob fiyon fo ké lukés ron fo toow, sémenarig ro dob Tuluse bé tumané noy fasad ne. ¹² Atin mélaw fiyon fo ké toow fo lukésén i Abrahame ni brab éndaén géféoboro noy bawag ne, ménwaléy so katufuay médoowe étéw. Ségiléw ro bé kédooy de gitoon dob lawayo brab de farék dob dénsaane.

¹³ I de ni do étéw ménunur bé Tuluse, ménléhu ro bé gaiwe énda séna énggédot roy fantade fénasad i Tuluse irayén bero. Gido loo, énda téménrén ro ménunur, non gétiga roy wén i gaiwe moso gédoté roy nan ongot-ongoté ro, sani fénasad i Tuluse bero. Atin fénggito ro bé békén tintu ingéd roy duniyae ni, yamula i tintuwe ingéd ro dob lawayo diyo. ¹⁴ Atin i de étéw béleewe ni loo bé niy kébéréh ruwe, fégitro ro békén dob fantade niy tintuwe ingéd ro, yamula dob lawayo diyo. ¹⁵ Non i ro Abrahame, énda ménggundoy ro bé ingéde fénled ro. Amuk ménggundoy ro de, wén soy gai géséfule ro mangéy diyo. ¹⁶ Yamula, ménuyot ro fo mangéy bati dob ségiyowe ingéd, sani toowe na fo fiyo ingéd dob lawayo diyo. Atin i Tuluse énda mélaw mémala no ké fédawétén Tulus ro. Non ténafayén i ingéde batioy de ni étéw.

¹⁷⁻¹⁸ Atin sabaf bé kéunur Abrahame bé Tuluse, irayén damén i nga ne Isak fégétulakén dob Tuluse. Toow fo fédéwén miray bé buntunge ngaén fégétulakén fiyon fo ké wén i fasad i Tuluse de mano, “Bé nga me Isak, waléy go katufuay

médoowe étéw.” Atin fiyon fo ké fénasaday Tulusey Abrahame loo bé ni, ténéngkadén soy Abrahame féléhué noy nga ne. Atin ménodor i Abrahame bé sugu i Tuluse. ¹⁹ Non gétiga Abrahame gétébuleoy Tuluse soy Isake. Atin maak ténébule i Tuluse so non amuk énda génlé i Tulusey Abrahame, féléhué noy nga ne Isak.

²⁰ Atin i Isake amun lukésén, sabaf bé kéunur ne bé Tuluse, nongotén dob Tuluse bé féfiyoné no mosoy de ngaén, ro Jakob brab Isaw.

²¹ Atin i Jakobe, sabaf bé kéunur ne bé Tuluse, amun gédétén méléhu, nongotén dob Tuluse bé féfiyoné noy séngae bebeén, sani de nga i nga ne Jose. Rénigo noy ni bé lala ne séménanday dob tugé ne fénéngadafén i Tuluse.

²² Atin i Josehe so, sabaf bé kéunur ne bé Tuluse, amun gédétén méléhu, bénréhén i fantage bé kéésut i de séfuén, sani de Judio, tidéw Egipto. Atin bénréhén so bé fatut uwité roy bangkay ne ké mésut ro.

²³ Atin i de lukés Moises, sabaf bé kéunur ruwe, bénunéy roy nga ruwe Moises taman téléw gétérésang kélungonon i idad ne. Non i datue dob Egipto, sénuguén bé féléhuén i kéluhanay de nga lagéy i de Judio. Endob i de lukés Moisesé énda ménggilak ro mémélis bé ni sugu, non ménunur ro bé Tuluse. Atin énggito ro toow fo fiyoy nga ruwe.

²⁴ Atin i Moisesé ni so, sabaf bé kéunur ne bé Tuluse, amun métuwanén étéw, ménika de ké fédawétén nga i libune nga i Datue dob Egipto. Rénigo noy ni fiyon fo ké toow fo fiyoy goho nuwe dob lawi i datue gono no ménruk. ²⁵ Endob sabaf bé kéunur ne, mas ménuyot mérasay séréngan bé

de dumo no do étew i Tuluse bé singkowe saén kéféguyaya muwit sala. ²⁶ Fénggitungén, mas fiyo ké mérarék i de étew de sabaf bé kéunur ne bé Kristowe gégunah moso bé kéluhanay de ungangén dob Egipto gédoté no. Non gétiga no toow na fo fiyoy baras ne gédoté no tidéw dob Tuluse moso.

²⁷ Atin sabaf bé kéunur ne, méntékédan i Moise se dob Egipto fiyon fo ké mékérit i Datue de, non énda mégilakén. Atin ménfédayday dob de gai do mérégén non maak gito noy éndae giton Tulus mananguwit de. ²⁸ Atin sabaf bé kéunur ne, réningo noy kandulie féndawét “Témara”. Mélaw sénuguén i de Judio mémirik bé dara i bili-biliwe dob de fintu i de lawi ro inok i télakiwe méméléhu taraa no saén i lawi i de Judio atin énda féléhué noy de ofo nga dob séngae lawi loo bé réningo nuwe dob de étew dob Egipto.

²⁹ Atin sabaf bé kéunur ruwe bé Tuluse, amun ménsut i de Judio tidéw Egipto énggéifar ro dob dogote féndawét “Furo Dogot” maak ménagéw ro dob tikare fantad. Endob amun ténundug i de sundalo tidéw Egipto bero atin téménlama ro mifar, ménléné ro kéluhanan non ménséfule i wayége.

³⁰ Atin sabaf bé kéunur i de Judio, ménrundas i émbagére diding géliwét bé ingéd i de sébanil bero féndawét Jeriko. Non ménodor ro bé sugu i Tuluse bé agéwé ro liwétén sénga fuweh taman fitéw gétérsangan. Tidéw béno, rénrundas i Tuluse.

³¹ Endob bati diyo so dob Jerikoy sundale libun féndawét Rahab. Atin sabaf so bé kéunur ne, énda ménléhuén séréngan bé de étew dob ingéd ne do mémélis bé de sugu i Tuluse. Non ténayakufén i de sénarigoy odoroy de Judio, sani de sénugu ro témulik

bé kébagér i no ingéd. Endob sénékém ro saén i kétulik ruwe de.

³² Témérénun muret fantag bé de énggéétah do étéw ménunur bé Tuluse, loo bé ro Gideone, ro Barak, Samson, Jeffe, Dabid, Samuel brab sénarigoy Tuluse muret bé kébéréh ne. Non kulang i gai guwe muret fantag bé kéluhana ruwe. ³³ I de dumo bero, sabaf bé kéunur ruwe, ménsétiboh ro bé de ségiyo do dakél ingéd atin téménaban ro. Méngguléw ro métintu, atin énggédot roy fénasad i Tuluse. Atin i de dumo bero énggétigémo roy ba i de mérayar brab do émbaraw dakél binatang féndawét leon inok énda gékekeo ro bero. ³⁴ Atin i de dumo bero sabaf bé kéunur ruwe, énda méntuwég ro dob de toow fo dakél do aféy. Atin i de dumo bero énda ménléhu ro bé de sundang i de sébanil bero. Fiyon fo ké mélubay ro, ménwaléy ro émbagér sabaf bé kéunur ruwe inok gétabana roy de sundalo sébanil bero tidéw dob de ségiyo ingéd. ³⁵ Atin wén soy de libun bero méntébule i de nga ro sabaf bé kéunur ruwe.

Atin i de dumo bero, ménléhu ro bé kéférasaye bero, non ménika ro tangéyén. Mas ménuyot ro mérasay brab méléhu inok tébule ro brab gédoté roy toowe na fo fiyo kéfaguyag. Rénigo roy ni sabaf bé kéunur ruwe bé Tuluse. ³⁶ I de dumo bé de munur, déniyangka ro bero brab bénadas ro bero. Atin i de dumo bero, nikét ro brab fénrisu ro bero. ³⁷ I de dumo bero, ménléhu ro bé kéibérone bero batéw. Atin i de dumo bero, sénufak ro bero bé ragarie. Atin i de dumo bero, téniboh ro bero bé sundange atin ménléhu ro. Atin i de dumo bero, énda i do kégal ro saliyu bé kulit i de bili-bili brab

do kulit kambing. Toow ro fo méskinan brab toow ro fo ménrasay. ³⁸ Atin i de dumo bé de munur ni, énggétagaka roy de lawi ro brab ménangéy ro bati dob de gonon énda i do étéw de bati brab dob de tuduk, brab dob de takub brab dob de tosong fantad non férasayén ro. Enggiton énda fo médait i de tete étéw sétifon dob duniyae ni bé de ni do fiyo étéw munur bé Tuluse.

³⁹ Toow fo ménsuwat i Tuluse bé de ni do étéw sabaf bé kéunur ruwe. Gido loo, énda séna énggédot roy fénasad i Tuluse irayén bero. ⁴⁰ Non bénantak i Tuluse betom i toowe na fo fiyo aguwon. Mélaw kailanga ro ongot-ongot betom do étéw béleewe, inok tumané noy fasad ne bero séréngan betom.

12

¹ Mélaw gétédémó tom i de médoo do énggéétah étéw do méégét ro munur bé Tuluse. Atin maak téngténgé ro betom béleewe ni. Atin i betome, maak sékuya tom bé lala ruwe téméngténg. Mélaw fatut tagaké tom i de éntingayén funa tom métana léméntu. I atag i ni kébéreh gu, fatut tagaké tom i de sala funa tom énda gérigo bé kétayay Tuluse. Atin fatut mégéror tom rémigo bé galbék i Tuluse.

² Atin fatut féégété tom i kéfégitung tome fantag bé Jesuse, sani émféunure betom brab émféégéte bé kéunur tome. I Jesuse, féndayaén i de étéw kémélabo de dob kruse. Atin fiyon fo ké mékémalay kéléhu ne dob kruse, énda fégitungé no de. Yamula fénggitungén i kéroror ne ké gilid i kérasay ne. Atin béleewe ni diyo ménsar fingé dob kuwonoy Tuluse méguléw.

³Fétuntay gom i ménrigowe dob Beene. Féndayaén i de tete étéw émférasay de. Mélaw i begome, fatut fébagér gom i de fédéw gom brab kagom téméréen munur, fiyon fo ké wén i émférasay begom. ⁴Non fiyon fo ké atuhó kom i salae, énda séna féléhuén gom sabaf bé kéunur gome. ⁵Aw énggélifoto komén i kébéreh i Tuluse dob begome do ngaén, sani kébérehe émféfiyo bé de fédéw gom? Bang i Tuluse, “Nga gu, fétuntay go ké fifité ku beem sabaf bé de salaém. Atin kago tete i fédéw me de ké fifité ku beem. ⁶Non i de étéw fifité ku ké mésala ro, beroy de étéw kégedawa ku. Atin i de étéw fifité ku ké rémigo ro tete, beroy de étéw ténayakuf gu maak do nga gu.” ⁷Mélaw amuk mérasay tom, tingkél gom atin fégitung gom maak fifitéy boh gome begom sabaf bé de sala gom. Non amuk kérasayan gom, gétiga kom i Tuluse ténayakufén begom maak do ngaén. Non i kéluhanay de boh, fifité roy de nga ro amuk rignoné roy tete. ⁸Atin amuk énda fifitéy Tuluse begom ké mésala gom, békén gom do tintu ngaén, éndob do ngaén saén dob liyuwe. ⁹I de katom boh dob fantade ni, fifité ro betom ké rémigo tom tete. Atin mélaw basana tom bero. Mélaw, toow fo fatut ké fédayaé tom i Tuluse méguléw betom. Non Beeney Abay tome dob lawayo atin irayén betom i umule magufusa ké rignoné tom i ni. ¹⁰I de katom do boh dob fantade ni, fifité ro betom ké nga tom séna, loo bé gékaranga ruwe fiyo. Endob i Tuluse fifité no betom inok tabanga no betom minut métintu loo bé kétintu nuwe. ¹¹Amuk fifitéy Tuluse betom, mika tom de bé no gai brab tete i de fédéw tom de.

Endob sabaf bé ni moror tom de moso ké gégumah i gaiwe waléy tom métintu brab métanék i de fédéw tom.

¹² Mélaw, do dumo gu, amuk maak lugotén gom rémigo bé kétayay Tuluse féégét gom i kéunur gome.

¹³ Taus gom agéw dob métintuwe aguwon inok i de étéw énda séna méégét i kéunur ruwe, amuk gito ro begom énda minut ro mélubay, yamula minut méégét i kéunur ruwe.

¹⁴ Rigo gom i kéluhanay de gérigono kom dob kéluhanay de étéw inok énda gésékérit gom. Atin fétintu gom sénga tékélid, non amuk énda métintu gom, énda gito gom i Kadnane moso. ¹⁵ Atin ingat gom inok énda i ségétéw begom témérén témayakuf bé kégedaw i Tuluse. Non i étéwe loo bé ni ségiléw bé nohoke féla brab bisay onok ne, non mégukét i de munur. Atin been i niy funay de dumo no munur waléy so gésala. ¹⁶ Atin ingat gom inok énda i ségétéw begom waléy mékérésik i adat ne taloo no diguré noy Tuluse, loo bé rénigo Esawe bé do gétah. Non énda génulaa noy kuwagib ne tidéw dob Tuluse. I kuwagibe ni kaan, non been i ofo. Endob fénbéléyén i kuwagib ne dob tuwaréy ne inok géama saén ségule. ¹⁷ Gétiga kom, tidéw béno ménuyot de ké ongotéy boh ne dob Tulusey féfiyoné no. Endob éndaén fakayén, non fiyon fo ké kémérew, éndaén méfégalin i rénigo nuwe bé kéféluluk ne bé kuwagib ne inok gédoté no saén i kaamae.

¹⁸ I aguwo tome mangéy dob Tuluse, énda ségiléwén bé aguwoy de katufua tom do Judio. Non fénfégédét ro dob sébaane tuduk gito

ro, sani tuduke féndawét Sinai gonoy mérinoe aféy. Délémon diyo non bé mégéfole rawén brab émbagére réfuruh. ¹⁹ Atin bé béno, ménbéréh métanug i témburiwe brab méntanug i kébéréh i Tuluse. Atin i de étéw diyo, amun énggélíngoo roy ni émbéréh, nongot roy éndaén damén émbéréhén ségule, ²⁰ non toow ro de fo ménggilak. Non ménbéréh mano, “Amuk wén i kémuwah bé tuduke ni, fiyon ayam, kailangan féléhuén ibéron batéw.” ²¹ Atin toow fo mékégilak i no gonon gito ro. Mélaw ménbéréh i Moisesé mano, “Lémukubu bé kégilak guwe.”

²² Endob i betome, békén loo bé nan i kéfégedét tome dob Tuluse. Non maak magéw tom dob tuduke Sion gonoy ingéd i méuyage Tulus. I ni ingéd féndawét Jerusalem diyo dob lawayo, gonoy froye ngibu télaki. ²³ Maak fégedét tom dob de sungu nga i Tuluse, sani de étéw ménsulat i de dawét ro dob lawayo. Diyo ro ménlimud toow fo moror. Atin fégedét tom dob Tuluse, sani kémukume bé kéluhanay de étéw. Atin ménfégedét tom so dob de rémogor i de ménléhu do métintu étéw, sani de fénwaléyén do toow fo métintu dob lawayo. ²⁴ Atin ménfégedét tom so dob Jesuse, sani réménigowe bé mantuwe aguwon inok gétanggafay Tulusey de étéw. Atin ménfégedét tom so dob dara Jesuse fénik. Toow na fo fiyoy dara Jesuse bé dara Abele. Non i dara Jesuse been i tanda i kégédaw i Tuluse. Endob i dara Abele, been i tanda i kékukum i Tuluse.

²⁵ Mélaw ingat gom inok énda mika gom mégélingo bé kébéréh i Tuluse. Non ménkukum i de énggéétah do étéw ménika mégélingo bé Moisesé

sani sénarigoy Tuluse muret bé kébérah ne dob duniyae ni. Mélaw i betome so, amuk énda munur tom bé kébérah i Tuluse tidéw dob lawayo, toow na fo énda géséliyah tom bé kékukum i Tuluse. ²⁶ Bé do géta, ménkuyung i duniyae non ménbérah i Tuluse. Endob béleewe ni, wén i fasadén mano, “Kuyungé ku man ségule i duniyae brab lawaye so.” ²⁷ Ay niy atag i ni kébérah: Mékédan i de éntingayén do mékuyung, sani de lénimbag i Tuluse. Mélaw i de éntingayén énda mékuyung ro énda mékédan ro.

²⁸ Mélaw fatut fésalamat tom dob Tuluse, non géahur tom dob kéféguléw i Tuluse énda mékuyungén taloo no mékédan. Fatut féngadafé tom i Tuluse loo bé kétaya nuwe de. Atin fatut basana tom i Tuluse brab mégilak tom mémélis bé de suguén. ²⁹ Non aféy i fégekukum i Tuluse.

13

¹ I betome do sédumon munur bé Kristowe, fatut fétausé tom i késégédaw tome. ² Katom lifotén i témayakufe bé de étéw énda séna gélolo tom de dob de lawi tom. Wén i de étéw ténayakuf roy de étéw énda séna gélolo ro bero, éndob i toowe, ténayakuf roy de télaki, éndob énda gétiga ro de. ³ Atin kagom lifotén i de férisu. Fatut méuray i na gome bero maak begom soy de ménférisu diyoo dob berowe. Ségiléw so bé de mérasay, fatut méuray i na gome bero maak begom soy kérasayan, brab fatut fagifat gom bero.

⁴ Atin fatut basana kom kéluhanan i késébawage. I de sébawag fatut énda sétayan ro bé de ségiyo. Non kukuméy Tulusey de étéw sétayan ro saliyu bé bawag ruwe brab de bigaén.

⁵ Atin kagom fésubranén i kétaya kome bé kurtae. Fatut kasukudan gomén bé wéne dob begome. Non béréh i Tuluse mano, “Enda tagaké ku begom, taloo no fédayaé ku begom.” ⁶ Mélaw sabaf bé késarig tome bé Tuluse, fatut béréhé tom matom, “Kadnan i témabangane begén. Mélaw énda mégilaku bé de étéw brab kérigo ruwe begén.”

⁷ Févétédém gom i de énggéétah do odoron, sani de sénarigoy Tuluse muret bé kébéréh ne dob begome. Fégitung gom i de fiyo adat ro brab de rigoné ro taman kéléhu ro. Iring gom i kéunur ruwe. ⁸ Non i Jesu Kristowe, énda émfégalino. Yamula ségiléw so tidéw féganay taman béleewe ni, brab taman sa taman. ⁹ Atin kagom munur bé de ségiyo-giyo kétoro funa kom témérén munur bé toowe kétoro. I kégédaw i Tuluse féégété noy kéunur tome. Endob i kéodorone bé de sugu bé atiy de amaén énda géamaa tom de, énda fo féégété noy kéunur tome. I de étéw odoro roy de ni do sugu, énda gétabanga no bero.

¹⁰ I betome do munur bé Kristowe, wén i tulak tom, sani Jesu Kristowe. Endob i de fadi i de Judio, sani de témulak séna dob lawie féngadafan dob Jerusalem, énda i kuwagib ro mama bé katome tulak. ¹¹ Gétiga tom amuk témulak i de Judio, i gérotore fadi i de Judio, muwit bé dara i ayame ténulak mangéy dob Toowe fo Mékétéfu Sibéy inok irayén dob Tuluse inok kédané noy de sala. Endob i de lowoh i de ayam do fénléhu, métuwég dob liyuy ingéde. ¹² Been i niy funa Jesuse ménléhu dob liyuy ingéde Jerusalem, inok kédané noy de sala i de étéw bé dara ne inok mélinis ro dob adafay Tuluse. ¹³ Mélaw fatut mangéy tom dob liyuy ingéde inok géfégedét tom dob Beene. I atag i ni,

fatut tagaké tom i adat i de Judio inok sémarig tom saén bé Jesuse. Fatut rigoné tom i ni fiyon fo ké fémalané ro betom séréngan bé Kristowe. ¹⁴ Non énda i ingéd dob fantade ni gono tom bati taman sa taman. Yamula ongot-ongoté tom i tintuwe ingéd tom batio tom moso. ¹⁵ Mélaw fatut dayéwé tom démoyun i Tuluse, atin fayagé tom i kéunur tome bé Jesuse. Non been i nan i maake kétulak tom bé Jesu Kristowe, sani fadi tome. ¹⁶ Atin kagom lifotén i rémigowe fiyo brab sétabang gom, non i ni adat maak tulak so émfésuwat bé Tuluse.

¹⁷ Fatut odor gom bé de sugu i de odoro kom do munur bé Kristowe. Non beroy de démoyun témulama bé kéunur gome inok minut mégét. Non wén moso i gai susinéy Tulusey de galbék ro ké fiyo taloo no énda. Atin amuk modor gom bé de sugu ro, moror ro gémalbék. Atin amuk énda modor gom bé de sugu ro, waléy tete i de fédéw ro atin énda tabanga ro begom.

¹⁸ Fétaus gom i kédasala kome begey. Gétiga key énda i rénigo gey tete non téménlama gey rémigo fiyo sénga tékélid. ¹⁹ Atin ongoté ku dob begome dasala kom begén dob Tuluse inok géséfuleu magad mangéy dob begome.

²⁰ Ténébule i Tulusey Kadna tome Jesu Kristo. Atin amun ménléhu i Jesuse, i dara ne ménwaléy tanda i mantuwe aguwon rénigoy Tuluse inok tanggafé noy de étéw. I ni aguwon énda mékédano taman sa taman. Atin sabaf bé kéléhu Jesuse maak Beeney toowe fo fiyo témalima begom do maak bili-bili. ²¹ I Tuluse fétanéké noy de fédéw, irayén damén begom i kéluhanay de kailanga kom inok

gérigono kom i kêtaya nuwe. Atin tabanga Jesuse damén betom inok gérigono tom i funay Tuluse méswat. Médayéw damén i Jesu Kristowe taman sa taman. Amen!

²² Do dumo gu, ongoté ku begom bé fétingkél gom mégélingo bé ni sénulat gu funay de fédéw gom émbagér. Non énda métaah i sulat guwe ni begom.

²³ Méuyotu de ké gétiga kom i fantage bé dumo tome Timoteo. Méntangéyén tidéw dob férisunone. Amuk magad damén i kégumah ne dini, géodor begén ké angéyé ku begom tukawén.

²⁴ Ségifa gom begey i kéluhanay de odoro kom do étéw i Tuluse. Atin i de dumo gom munur bati dob ingéde ni Italiya, ségifaé ro begom.

²⁵ Mégédaw damén i Tuluse begom kéluhanan.

I Fiyowe Uret New Testament in Tiruray

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tiruray

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9718260234

The New Testament

in Tiruray

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

b0fb0c95-f209-5a97-9de8-b336c1289708